

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

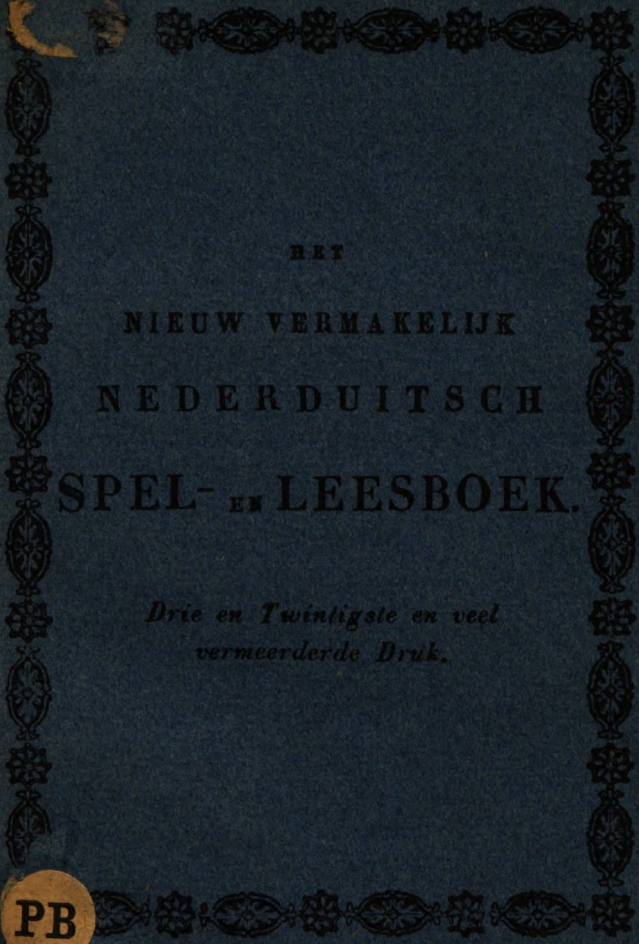
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

HET
NIEUW VERMAKELIJK
NEDERDUITSCH
SPEL- EN LEESBOEK.

*Drie en Twintigste en veel
vermeerderde Druk.*

PB

233

80
~~978~~
P13
288

HET
NIEUW VERMAKELIJK
NEDERDUITSCH
SPEL - EN - LEESBOEK

DOOR

J. VAN BEMMELLEN.

IN LEVEN

KOST-SCHOOLOUDEUR TE LEYDEN.

Drie en twintigste en veel vermeerderde Druk.

Te LEYDEN, bij
A. EN J. HONKOOP.
MDCCCXXXIII.

RECEIVED
Dudman
Executive

VOORBERIGT.

De Uitgevers van dit Nieuw vermakelijk Nederduitsch Spel- en Leesboek van den Heer VAN BEMMELN, hebben, volgens de Wet, onderscheidene Nadrukkers van dit Werkje achtervolgd; en verklaren hiermede deze uitgave voor echt; zullende vervolgens alle Nadrukkers of Verspreiders van hetzelfde, geregteijk vervolgd worden, en hem, die dezelve weet aan te wijzen, de bij de Wet toegezegde schadeloosstelling worden uitgereikt.

De Uitgevers.

Ten bewijze van echtheid zijn al de exemplaren
dus geteekend

W. B. J. Stork

Romeinsch ABC.

A B C D E F G H I J K L M
N O P Q R S T U V W X Y Z.

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s
t u v w x y z.

a q w c g i r d o n u z p x l k s v
b m j f e t y h.

Curcijf ABC.

A B C D E F G H I J K L M
N O P Q R S T U V W X Y Z.

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s
t u v w x y z.

r b i m n c q y d g h u v k s o f l
e j t w a p z x.

Schrijf A B C.

A B C D E F G H I K
L M N O P Q R S T U
V W X Y Z.

a b c d e f g h i j k l m n

o p q r s t u v w x y z.

l d o t z e p b q a h n h m

y v f a r i c w s u g j.

Duitsch A B C.

A B C D E F G H I K L M

N O P Q R S T U V W X Y Z

a b c d e f g h i j k l m n o p

q r s t u v w x y z.

a g n o q z h s w m t p i v g p

j r k x l u e d e z f u.

Und Beschreyen al 23 2

A 23 2 D E F G H I J K
 L M N O P Q R S T U V
 W X Y Z

a b c d e f g h i j k l m n o p q
 r s t u v w x y z

g h m n p q r s t u v w x y z
 c i b d z s r f t

I. LES.

Deze Lettergrepen worden met de lippen uitgesproken.

ba	be	bi	bo	bū
fa	fe	fi	fo	fu
ma	me	mi	mo	mu
pa	pe	pi	po	pu
wa	we	wi	wo	wu
ba	fa	ma	pa	wa
ab	eb	ib	ob	ub
af	ef	if	of	uf
am	em	im	om	um

II. LES.

Deze Lettergrepen worden met de tong uitgesproken.

da	de	di	do	du
la	le	li	lo	lu
na	ne	ni	no	nu
ta	te	ti	to	tu
da	la	na	la	mu
ad	ed	id	od	ud
al	el	il	ol	ul
an	en	in	on	un

III.

III. LES.

Deze Lettergrepen spreekt men met de tanden en tong uit.

ra	re	ri	ro	ru
ea	se	si	so	su
scha	sche	schi	scho	schu
ra	sa	scha		
ar	er	ir	or	ur
as	es	is	os	us
asch	esch	isch	osch	usch

IV. LES.

Deze Lettergrepen spreekt men met de keel uit.

ha	he	hi	ho	hu
ga	ge	gi	go	gu
cha	che	chi	cho	chu
ka	ke	ki	ko	ku
ha	ga	cha	ka	
ach	ech	ich	och	uch
ak	ek	ik	ok	

V. LES.

*Deze Lettergrepen worden met den
geheelen mond uitgesproken.*

sta	ste	sti	sto	stu
xa	xe	xi	xo	xu
sta	xa			
ast	est	ist	ost	ust
ax	ex	ix	ox	ux

VI. LES.

*Deze Lettergrepen bevatten verlengde
en dubbele klanken.*

aam	aan	aar	aas	aat
aauw	eeuw	ieuw	ouw	
bei	dei	fei	gei	hei
eim	ein	eir	eis	eit
iem	ien	ier	ies	iet
oom	oon	oor	oos	oot
os	ooi	uur		

VII.

VII. LES.

Woorden van ééne Lettergreep.

gij	ik	om
bal	of	te
een	uw	het
jan	dan	mijn
tol	boek	nog
van	houd	wijs
wel	koos	zijn
meer	neen	maar
niet	veel	spel
houdt	zweep	vroeg

Wel Jan ! houdt gij niet meer van een' tol , bal of zweep , dan van uw boek ? Neen , Koos ! ik houd wel veel van het spel , maar nog meer van mijn boek , om vroeg wijs te zijn .

VIII.

VIII. LES.

de	au	ik
in	gij	zoo
is	mij	ben
na	uw	jan
zij	dat	kat
een	kom	ook
hap	geef	van
kijk	hier	wel
daar	knip	zie
muis	poot	niet
piet	denkt	voelt
poes	krabt	veel
loopt	maat	houdt

Kijk, kijk, Piet! de poes loopt de muis na; hap, daar is zij in den knip. Poes! poes! kom hier, geef mij uw' poot. Au! au! zij krabt mij; denkt gij, dat ik ook een muis ben? Zoo Jan, dat voelt gij, maat, ik zie wel, dat de kat niet veel van u houdt.

IX.

IX. LES.

of	de	hij
op	is	ha
uw	je	dan
kom	nu	dat
baas	met	nog
dans	zit	drie
eens	daar	heen
hier	mooi	poot
hond	stuk	twee
voor	brood	vier
del	krijgt	braaf
fris	zweep	loopt

Del! Del! kom hier hond, dans eens voor uw baas; fris op! of je krijgt met de zweep. Daar is een stuk brood. Zit nu mooi op, mooi dan! Een, twee, drie, vier; een' poot, nog een' poot. Ha, dat is braaf, Del! O! daar loopt hij heen!

X. I.E.S.

het	al	als
jan	sijs	hen
kijk	hoe	ook
wel	men	uil
wijs	musch	duif
zie	uit	eend
eens	wat	gans
eerst	baas	geen
keep	kneu	haan
koos	maar	want
kruk	meer	weet
laat	mees	groot
waar	mooi	ruim
niet	vink	paauw
ziet	haalt	zwaan
kraai	vriend	spreeuw

Zoo, Koos! laat gij daar een kraai op de kruk?
Wel Jan, zijt gij niet wijs? Ziet gij niet, dat
het een keep is? Kijk eens, dat is eerst een baas;
hoe mooi haalt hij uit, niet waar? Ja, zeer mooi.
Maar zeg mij eens, vriend Jan, wat laat men al
meer op de kruk? Een sijs, musch, vink, mees,
kneu; maar geen spreeuw, uil, duif, hen, haan,
paauw, gans, eend of zwaan.

Ja, zoo wijs ben ik ook, Koos, want een zwaan
is ruim zoo groot als gij zijt.

XI. LES.

aap	er	hoe
het	of	kat
met	os	mol
vos	bok	rat
beer	koe	gaat
dier	lam	geit
hert	wie	goed
wolf	zijn	hond
zelf	niet	huis
zulk	veld	kalf
doet	wist	heel
toch	lief	muis
bosch	paard	piep
leeft	niets	zwijn
leeuw	stier	zegt
wreed	mooi	waart
slang	schaap	schreeuwt

Weet gij wel wat een leeuw is, Koos? O! dat is zulk een wreed dier! Hij leeft in het bosch met den beer, den wolf, de slang, het hert, den aap en den vos. Maar wie zijn er toch op het veld, Koos?

Wel, of ik dat niet wist: de os, stier, koe, het paard, schaap, lam, de bok, het zwijn en de mol.

Dat gaat goed, Koos! En wie in huis?

De hond, kat; rat en muis.

Hoe zegt de muis, Koos?

Wel, de muis zegt niets; zij schreeuwt maar piep! piep!

Dat doet gij heel lief, Koos; gij piept daar zoo mooi, als of gij zelf een muis waart.

XII.

XII. LES.

om	ja	uw
op	nu	rog
aal	bot	zee
ken	mijn	zijt
wed	elst	kwijt
baars	hem	maat
blei	leng	lust
cent	weer	tien
meer	post	twee
bloed	zalm	niet
neen	mars	sprot
noem	beurt	schrei
acht	griet	steur
piet	schol	zeelt
visch	snoek	huilt
voorn	kreeft	vriend

Piet, ik wed om een' cent, dat ik meer visch ken dan gij.

Ik wed van neen, Hein, om al wat gij wilt; noem maar eens op, als gij lust hebt. Kom aan, geef acht, baas: aal, baars, blei, voorn, post, snoek, zeelt en steur.

Is dat het al, Piet? hebt gij niet meer in uw mars?

Neen, Hein! dat is het al.

Nu mijn beurt: zalm, tong, elst, leng, rog, schol, bot, kreeft, griet, sprot. Gij acht en ik tien, Piet! dat is twee meer, vriend! gij zijt het kwijt; uw' cent, maat! Wel manlief! wat is dat? Huilt gij nu om uw' cent? Kom, schrei niet; zie daar mijn bloed! daar hebt gij hem weer.

XIII.

XIII. LES.

gij
al
ja
dan
den
arm
oor
bil
het
ben
hem
hals
voet
meer
neus
tand
duim

mij
is
nog
wat
dat
mijn
lip
rug
van
piet
noem
buik
weet
beurt
mond
kies
pink

op
ik
met
aan
wel
oog
vel
wel
win
eens
hoofd
been
niet
haar
tong
hand
mensch.

Piet! speelt gij nog eens met mij?

Ja Hein?

Noem dan eens op, al wat aan den mensch is.

Dat wil ik. Hoofd, hals, buik, arm, been, voet.

Weet gij niet meer? — Mijn beurt dan.

Haar, oog, neus, oor, mond, tong, lip, tand,
kies, hand, vel, duim, pink, scheen, hiel, teen,
kuit, knie, bil, dij, rug.

Ziet gij wel, dat ik het weer van u win.

Ja vriend! ik ben het weer kwijt.

XIV. LES.

gij
ik
is
met
mijn
dan
als
dat
zeg
niet
durf
veel
piet
komt
zult
komst
speelt

nu
en
om
kan
les
kom
ook
wel
hein
waar
want
moet
spel
kwam
zegt
moest
durft

mij
ga
kom
ken
nog
mee
wat
mag
neen
maar
niet
doen
kunt
deed
eerst
moogt
kraam.

Piet. Kom , speelt gij nu met mij , Hein !

Hein. Neen Piet ! nu kan ik niet.

Piet. Waarom niet ?

Hein. Ik ken mijn les nog niet , en dan speel ik niet.

Piet. Kom , kom , ga maar mee.

Hein. Neen , ik durf niet , want als ik mijn les dan niet ken-de !

Piet. O ! ik ken mijn les ook niet , maar wat is dat ?

Heth. Dat is wel veel . Ik moet doen , wat mijn va-der en mees-ter zegt ; eerst moet ik lee-ren , en dan mag ik spe-len.

XV.

XV. LES.

die	koe	wel
jan	oom	iets
den	ook	van
nut	dan	zijn
kop	men	met
den	als	het
der	kam	pijp
nog	zeg	voor
ziet	maar	welk
weet	niet	hoorn
zeer	krom	doet
gaar	daar	iets
roer	denkt	hoorn
blaast	brood	knoop.

Oom. Ziet gij die koe, Jan?

Jan. Ja Oom: wat is zij groot.

Oom. Wat denkt gij, is de koe voor den mensch ook van nut?

Jan. Ja Oom; maar van welk nut weet ik niet.

Oom. Hoor dan. Ziet gij op haar kop dien hoorn wel?

Jan. Ja. Hij is krom.

Oom. Wel, wat meent gij, dat men met den hoorn al doet?

Jan. Men blaast er op, als het brood gaar is.

Oom. En wat maakt men er van?

Jan. Maakt men er iets van?

Oom. Ja, van den hoorn der koe maakt men den knoop, den kam, den hoorn voor het kruid, het roer voor de pijp, en nog al meer.

Jan. Dat dacht ik niet. Is er nog meer aan de koe, daar men iets van maakt?

Oom. Ja, maar dat zeg ik u, als gij weer eens bij mij komt.

XVI, LES.

ook	dat	nog
oom	het	vel
oor	ons	van
men	iets	een
den	nog	eet
ons	als	dus
zeg	wilt	eens
spreek	goed	voor
daar	maakt	leer
schoen	laars	riem
paard	deel	toom
veel	meer	maar
lust	vleesch	geeft
hier	melk	kaas
wees	denk	eens
leeft	weer	tuig

Oom. Wilt gij ook, dat ik nog eens over de koe spreek?

Jan. Ja, gaar-ne Oom?

Oom. Het vel van de koe is ook goed voor ons.

Jan. Ja, daarvan maakt men leer.

Oom. En wat maakt men van leer?

Jan. De schoen, de laars, de riem voor het paard.

Oom. Ook een deel van den toom, en nog veel meer. Maar lust gij ook het vleesch van de koe?

Jan. Ja ik eet gaar-ne vleesch.

Oom. Maar wat geeft ons de koe als zij leeft?

Jan. Melk, bo-ter en kaas.

Oom. Hoe nuttig is dus de koe. Wees nu hier meé te vre-den, en denk het nog eens na, dan zeg ik u hier na weer iets.

XVII.

XVII. LES.

gij	en	wel
die	kat	het
wat	dan	was
dat	weg	om
met	dit	een
hoe	zijt	zoo
ook	nog	als
ons	van	rat
houd	loop	spijt
regt	maar	slag
hout	dood	boos
deed	dier	heb
haar	veel	eens
muis	noch	huis
klaas	zoudt	kwaad
draagt	maakt	dienst

Klaas! Klaas! houd die kat! Wel wat zoudt gij dan? — O loop! Het spijt mij regt, dat zij weg is: maar één slag met dit hout, en zij was dood.

Maar, hoe zijt gij zoo boos op de kat? Deed zij u ook kwaad? Vraagt gij dat nog? De kat is een boos dier. Neen, dat hebt gij mis. De kat is niet boos, als men haar niet boos maakt. Zij is voor ons van veel dienst. Nu eens vangt zij een rat, dan een muis, en zoo maakt zij, dat rat noch muis bij ons in huis komt. Gij hebt dus geen regt om haar dood te slaan.

XVIII. LES.

al	van	een
wat	ons	als
men	hem	dan
les	ook	hem
let	laat	eens
iets	kind	doet
kamt	zich	poos
gaat	naar	goed
zegt	stil	niet
ligt	boos	huis
zulk	braaf	staat
roept	wascht	speelt
school	leert	wacht
houdt	wordt	straat
plaagt	maakt	groot
spoed	noemt	scheldt.

Laat ons eens iets van een braaf kind hooren.
Wat doet een braaf kind al?

Een braaf kind staat op, als men het roept: wascht en kamt zich, speelt dan een poos; en gaat naar de school.

In de school leert zulk een kind goed, doet wat men van hem wacht, let op al wat men het zegt, houdt zich stil, wordt niet ligt boos, en schelt of plaagt nie-mand. Ook gaat het stil naar huis en maakt op straat groo-ten spoed. Zulk een kind noemt men een braaf kind!

En wie wil zulk een braaf kind niet zijn, daar elk het lief heeft en ie-der gaar-ne bij hem is.

Lijst

Lijst van woorden van ééne Lettergreep.

af	fruit	knecht
ach	gast	knie
arm	geel	koets
asch	gesp	korf
balk	groen	kraag
bed	grond	kraai
berg	haard	kruk
blond	hals	kwast
broek	hembd	leem
brood	hoek	licht
dauw	hout	lint
deur	hulp	luik
dorst	jas	mast
drank	inkt	melk
druif	juk	mist
dwars	jurk	moei
echt	kaart	mouw
eeuw	kalm	muts
eisch	kei	muur
erst	kelk	naald
feil	kist	naauw
floers	klomp	neef

B 4

nieuw

nieuw
olm
oogst
oor
oud
pak
palm
piek
plaats
plank
pop
punt
rasp
reis
rein
reuk
room
ruit
ruw
rijp
rijst

sap
saus
schaap
schaats
scherm
schors
schulp
schuur
slap
slang
sloot
sneeuw
spreeuw
stam
stoel
strop
tang
test
thee
touw
tuin

turf
uur
yaal
vest
vlam
vleesch
vork
vuist
wasch
wei
wieg
wolk
vuur
zaal
zak
zark
zeep
zeil
zoom
zwaard
zweemt.

Woorden

Woorden van twee Lettergrepen.

XIX. L R S.

kin-ders	ei-gen	u-wen
wil-len	on-ze	ter-stond
hein-tje	ge-luk	toe-staan
ge-plaagd	wensch-te	vrij-heid
gan-schen	heb-ben	al-les
moe-ten	klaas-je	be-geert
lee-ren	ver-telt ^o	va-der
mog-ten	jon-gens	hoe-veel
we-zen	lie-ve	zul-len
mees-ter	gaar-ne	ver-maak
ver-driet	wor-den	zou-den
vro-lijk	le-ven	snap-pen

De Kinderen, die hun eigen Meester willen zijn.

Klaasje. Ach, Heintje, wat verdriet het mij, dat wij zoo geplaagd worden met den ganschen dag te moeten leeren. Mogten wij ons eigen meester maar wezen.

Heintje. Ja, Klaasje! dat geluk wenschte ik ook wel te hebben, dan zouden wij eerst regt vrolijk leven.

Vader. Wat vertelt gij toch, lieve jongens? Mij dunkt, ik hoor u daar zoo zoet snappen. Ik wil u dien wensch gaarne, en wel terstond, toestaan; gij hebt dus vrijheid om alles te doen, wat gij begeert.

Klaasje. O, Vader lief! hoe veel vermaak zullen wij nu hebben!

XX. L E S.

ver-maak	le-zen	bid-den
hoe-pel	zul-len	ne-men
pa-let	ha-len	wil-det
wa-gen	spe-len	klop-pen
knik-kers	zul-ke	kerk-je
trom-mel	vod-den	zin-gen
pacht-spel	mal-le	pre-ken
taats-tol	an-der	stoe-len
snaphaan	lie-ver	men-schen
dam-bord	paard-je	hou-den
speel-goed	koet-sier	ge-preek
gan-sche	loo-pen	draf-je
ban-ken	vol-len	lus-tig

Klaasje. Kom, Heintje! nu ga ik eens gaauw mijn hoepel, palet, taatstol, knikkers, trommel, snaphaan, wagen, pachtspel, dambord, en al mijn ander speelgoed halen. — Daar is mijne gansche kraam, kies maar, wat gij wilt. Wel, wat zullen wij nu spelen?

Heintje. Weg, jongen! met zulke malle voden, laat ons liever paardje spelen; ik zal koetsier, en gij het paard wezen. Hier paard, gij moet het bit in den mond nemen, en loopen eerst op een drafje, en dan op eenen vollen ren.

Klaasje. Ja, knaapje, omdat gij mij gaarne lustig met de zweep wildet kloppen. Neen, laat ons kerkje spelen, dan zullen wij lezen, zingen, bidden en preken, en die stoelen en banken voor menschen houden.

Heintje. Och! loop heen met uw gepreek: heet gij dat nu vermaak hebben?

Klaas-

XXI. LES.

ge-speeld
roe-pen
ko-men
ta-fel
e-ten
ge-loof
bloem-kool
peu-len
boon-tjes
peer-tjes
schoo-ne

kalfs-vleesch
ge-hakt
lek-ker
kost-je
mid-dag
voor-al
min-der
be-dient
zel-ven
too-nen
ze-ker

scho-tel
vol-le
wit-te
dan-ken
broe-der
driu-ken
schen-ken
be-lieft
mees-ter
hen-drik
ge-bruik

Klaasje. Daar slaat het reeds twaalf uren, en wij hebben nog niets gespeeld. Zie, daar komen zij ons nu al aan tafel roepen, Heintje! weet gij ook, wat wij eten?

Heintje. Ik geloof peulen, boontjes, bloemkool en peertjes, met kalfsvleesch en gehakt.

Klaasje. Wel zoo, wel zoo! dat is eerst een lekker kostje, beste maat! Ik zal dezen middag eens toonen, dat ik geen kind in den schotel ben.

Heintje. En ik niet minder.

Vader. Ha! lieve jongens! zijt gij daar? Wel, gij hebt nu zeker van uwe vrijheid gebruik gemaakt, en veel vermaak gehad. Kom, neemt elk uwe plaats: gij ziet hier eene schoone tafel met eten voor u staan; bedient u zelveu, en daar is voor ieder eene volle flesch met witten wijn.

Heintje. Wij danken u zeer, Vader! — Broeder Klaasje! bij eten past wel drinken, ik zal u eens schenken.

Klaasje. Als het u belieft, meester Hendrik, maar vooral vol,

Hein-

XXII. LES.

ge-daan	draai-jen	geens-zins
va-der	oo-gen	ver-zint
vriend-jes	daar-om	mooi-je
ge-noeg	her-sens	glij-baan
ver-bruid	bre-ken	dom-me
glaas-je	ach-ter	jo-ris
ge-licht	slo-ten	lin-ker
be-gint	glij-den	tui-melt
bloed-je	voor-doen	wij-zen
ar-me	dik-wijls	rol-len
ver-schrik	waar-lijk	moe-der

Heintje. Vader lief? nu hebben wij gedaan.

Vader. Zou vriendjes! als gij genoeg hebt, dan kunt gij weér gaan spelen.

Klaasje. Goed, Vader! — Wel verbruid, Hendrik! ik voel dat ik mijn glaasje te hoog heb gelicht; alles begint voor mijne oogen te draaijen, en mijn hoofd is zoo licht als een tol.

Heintje. O, dat is niets! daarom zullen wij, in plaats van onze hersens met leeren te breken, hier achter op de slooten wat gaan glijden.

Klaasje. Braaf, jongen! dat verzint gij zoo kwaad niet. Ha! hier is een mooie glijbaan, Heintje!

Heintje. Och, zie dien dommen joris eens glijden, met zijn' linker voet vooruit. Bons! daar tuimelt de arme hals al weer. Kijk, bloedje! ik zal het u eens voordoen, en wijzen, hoe gij doen moet, om zoo dikwijls niet op uw en neus te rollen.

Klaasje. Ik verschrik! Daar komen waarlijk Vader en Moeder aan.

Hein-

XXIII. L E S.

kun-nen
im-mers
wil-len
za-men
hel-pen
ver-drink
red-den
mo-gen
an-der
bid-den

ge-leid
stap-pen
ter-stond
schoo-ne
hem-den
aan-doen
waar-na
we-der
trach-ten
waar-de

vol-gen
ou-ders
dien-stig
al-tijd
voort-aan
hoo-ren
ge-zien
ge-luk
be-stuur
ont-steld

Heintje. Dat is goed, wij kunnen immers doen, wat wij willen. Kom aan, glijden wij zamen te gelijk.

Klaasje. Ach! ach! daar breekt het ijs. Help! help! Vader lief, ik verdrink! help! help! ik zink al.

Vader. O mij! o mij! wat is daar te doen! Ach! ach! mijne kinders in het water! Hier! hier! reikt mij de hand maar toe; ik zal u trachten te redden. — Och! daar zijn ze er beide uit!

Klaasje. O! wat zijn wij ontsteld! Wij bidden u, lieve Vader! geleid ons naar huis, want wij zijn bijna dood van schrik.

Vader. Stappen wij dan maar hard aan. Moeder zal u terstond schoone hemden aandoen, waarna gij weder uw eigen zin volgen kunt.

Heintje. O neen, lieve Ouders! de vrijheid is ons niet dienstig. Wij willen voortaan altijd naar u hooren, want wij hebben nu gezien, welk een geluk het is, onder het bestuur van zijne waarde Ouders te mogen zijn.

Va-

XXIV. L E S.

vol-gen
ou-ders
op-regt
be-rouw
be-toont
mee-nen
har-te
be-veelt
be-grijpt
he-den
on-heil
ge-vaar

zij-ner
ont-staan
al-leen
u-wen
nut-tig
be-steed
ge-twist
gul-zig
ge-toond
ro-mers
ge-bruikt
won-der

ver-acht
zel-ven
oe-ver
ver-derfs
ge-bragt
Schep-per
be-waard
plaat-se
gun-stig
red-ding
schik-te
tij-dig

Vader. Ja, dat komt er van, als men zijn eigen hoofd wil volgen, en den goeden raad zijner Ouders veracht; maar is dit nu een opregt berouw, dat gij ons betoont?

Klaasje. Ja, Vader lief! wij meenen het van harte; wij bidden u, dat gij ons toch weder beveelt, wat wij doen of laten moeten.

Vader. Zoo begrijpt gij heden, wat onheil en gevaar er al uit uwe vrijheid en het volgen van uwen eigen wil ontstaat; want, niet alleen hebt gij uwen tijd niet nuttig besteed, maar om het spel getwist, u aan tafel in het eten gulzig getoond, den wijn met volle romers gebruikt, en ook u zelve op den oever des verderfs gebragt, waarvan gij door uwen Schepper, die mij, o wonder! daar ter plaatse nog tijdig tot uwe redding schikte, zoo gunstig bewaard zijt.

Lijst

Lijst van woorden van twee Lettergrepen.

aar-de	em-mer	ij-ken
arm-ring	flui-ten	ijs-plank
bad-stoof	flu-weel	in-breuk
be-zem	ge-vel	juf-vrouw
blaas-balg	gor-gel	ka-toen
bloe-mist	gren-del	keu-ken
braad-pan	gru-wel	keurs-lijf
brou-wer	hooi-vork	koop-man
ce-der	haar-vlecht	kruik-je
cir-kel	hand-schoen	lan-taarn
ci-troen	hans-worst	laurier
dan sen	heu-vel	keu-win
die-naar	ho-nig	le-lie
drink-glas	huis-raad	lui-ster
dwarl-wind	jeu-ken	maal-tijd
eet-zaal	ijl-heid	meeu-wen

naai-

naai werk	schrob-ber	voor-huis
neus-doek	schuim-spaan	vuur-mand
o-lijf	ser-vet	waai-er
oog-merk	sleep-touw	wa-fel
op-schrift	smij-ten	was-kaars
ou-wel	snui-ter	wei-den
o-ven	spoel-kom	woel-geest
pa-pier	sui-ker	wijn-gaard
per-zik	thee-pot	za-del
pot-loot	timp-jes	zo-de
pij-laar	tra-lie	zout-vat
rei-ger	uit-gang	zus-ter
roep-stem	uur-werk	zu-ring
rui-ker	ven-ster	zwa-luw
scha-duw	vier-hoek	zwee-ten
schoor-steen	vrucht-baar	zwij-gen.

Woor-

Woorden van drie Lettergrepen.

XXV. L R S.

**kor-ne-lis
wan-de-ling
bui-ten-plaats
lo-de-wijk
ge-zel-schap
voor-ze-ker
bloem-per-ken
bij-zon-der
be-gie-ten
om-spit-ten
ge-noc-gen
lief-heb-ber
heer-lij-ke**

**ge-luk-kig
ver-ge-noegd
aan-wij-zen
er-we-ten
pos-te-lein
krop-sa-lá
an-dij-vie
sel-le-rij?
kom-kom-mers
pim-per-nel
ra-dij-zen
snij-boo-nen
wor-te-len**

Zoo, Kornelis! al zoo vroeg op de bouten, waar is toch de wandeling zoo naar toe?

Naar mijne buitenplaats, vriend Lodewijk! ik moet de bloemperken begieten, en den grond gaan ompspitten: wilt gij mij gezelschap houden?

Ja, met veel genoegen; want ik ben een bijzonder liefhebber van het buiten-leven. Ik geloof voorzeker, dat er niemand zoo gelukkig en vergenoegd leeft, als de tuiniers en de boeren.

Hier zijt gij er reeds.

O, wat is dat eene heerlijke buitenplaats!

Wil ik u nu eens aanwijzen, wat hier al groeit? Daar staan erweten, postelein, kropsalá, andijvie, sellerij, pimpernel, radijzen, komkommers, snijboonen en wortelen.

C

Ja,

XXVI. L E S.

tui-nier-tje	kos-te-lijk	on-be-schaamd
aal-bes-sen	a-bri-koos	pe-re-boom
kruis-bes-sen	druiven-tros	gul-zig-aard
per-si-ken	broei-bak-ken	moer-bei-jen
an-de-re	sui-ker-peer	kas-tan-jes
aar-di-ge	op-ge-haald	fram-bo-zen
snap-per-tje	vrucht-boomen	me-loe-nen
ka-me-raad	knap-ker-sen	mo-rel-len
af-pluk-ken	ap-pel-boom	

Ja, Tuiniertje, dat is treffelijk schoon; maar ik was veel liever, daar aalbessen, perziken, kruisbessen, knapkersen, of andere lekkere vruchten te eten waren.

Kom, volg mij dan maar, aardig snappertje! Hier kunt gij zoo veel afplukken, als gij lust; maar gij moogt niets in uw' zak steken.

Wel neen, kameraad! zulk een gulzigaard ben ik niet, en hoop nooit zoo onbeschaamd te zijn. — Ha! welke schoone risten! zij doen mij de tanden wateren.

Daar hebt gij nog een abrikoos, suikerpeer en druiventros.

Zie zoo, beste vriend! nu heb ik mijn hart eens regt opgehaald.

Kom, nu zal ik u verder de vruchtboomen wijzen: hier staat een appelboom, daar een pereboom, en aan dien groeijen lekkere moerbeijen; aan dezen kastanjes; ginder ziet gij morellen, daar frambozen, en in deze broeibakken zijn meloenen.

Ha!

XXVII. LES.

schit-te-ren	pas-sie-bloem	pa-pa-vers
man-ne-tje	ha-ne-kam	pis-se-bed
aan-ge-naam	vi-ool-tje	we-der-om
lie-fe-lijk	dui-zend-schoon	ge-hou-den
re-non-kel	da-mast-bloem	dui-zend-been
hy-a-cint	le-lie-en	yree-se-lijk
an-je-lier	gouds-bloe-men	lee-lij-ker
bal-se-mijn		

Ha! daar komen wij bij de bloemen! O wat schitteren mij die kleuren in de oogen, en wat ruikt het hier liefelijk!

Ja, mannetje! het is hier zoo aangenaam, als gij het ergens vinden zult. Zie, daar staat de renonkel, passiebloem, hanekam, het viooltje, de duizendschoon en zonnebloem, en hier zijn lelieën, goudsbloemen en papavers.

Ach, Kornelis! help! help! Kijk eens, welk een akelig dier loopt er op mijne mouw! er gaat eene grilling van over mijn lijf.

Dat is eene pissebed, houd uwe hand eens op.

O neen! neen! ik ben veel te bang: ik zou het niet doen, al gaaft gij mij nog zoo veel geld.

Gij moet niet bang zijn; zie daar, ik zal haar op de mijne nemen, en gij zult zien, dat het diertje mij, hoe genaamd, geen kwaad zal doen.

He! nu is zij dood! geef mij haar nu maar. O, daar wordt zij wederom levend! zij heeft zich maar zoo gehouden. Smijt weg dat leelijk dier! smijt weg!

Kijk, Lodewijk! daar loopt al weer een ander beest; dat is een duizendbeen.

Wel vreesselijk, wat al pooten! Dat dier is nog veel lelijker dan het andere.

XXVIII. LES.

haag-dis-sen	zij-wor-men	goud-haan-tjes
kik-vor-schen	tor-re-tjes	glin-ste-rend
won-der-lijk	rom-bou-ten	ooi-je-vaar
sprink-ha-nen	juf-fer-tjes	ka-me-raad
aard-wor-men	ka-pel-len	aan-ge-daan
plant-lui-zen	ge-sprik-keld	

Welke dieren vindt men hier nog meer op de plaats?

Sprinkhanen, aardwormen, haagdissen, kikvorschen; hoor, wat wonderlijk geluid! daar kwakt er een; plantluizen, zijwormen, torretjes, rombouten, juffertjes, kapellen. Zie, daar zit er een. O! loop er eens heel zachtjes naar toe, en zie, dat gij haar vangt.

Kip, ik heb je: o, wat zijn hare vlerkjes fraai gespikkeld en glinsterend!

Zie eens, hoe het hier in die groente van goudhaantjes wemelt.

O, ja! dat zijn lieve beestjes, ik heb er te huis in eene doos met zuring. He, Kornelis! daar vliegt een ooijevaar. Hoor! hoor! hoe hij kleppert.

Maar, kameraad! moet gij niet naar huis? Ik geloof, dat het hoog tijd is.

Ik ga mijne biezen pakken; anders vind ik den hond in den pot.

Wacht, wacht, ik ga zoo ver met u tot aan de stad. — Vaarwel, Lodewijk! Vaarwel, goede vriend Kornelis! ik bedank u voor het vermaak, dat gij mij hebt aangedaan.

Lijst

Lijst van woorden van drie Lettergrepen.

aard-bo-dem
af-beeld-sel
ak-ker-bouw
ak-ker-man
ap-pe-len
au-gurk-jes
a-zijn-vat
baard-scheer-der
beeld-hou-wer
be-lag-chen
boom-snoei-er
boe-ren-werk
buig-zaam-heid
ce-der-boom
cij-fer-kunst
doof-ach-tig
drie-dub-bel
druiven-pers
eens-ge-zind
eeu-wig-heid
flik-flooi-er
fon-tein-bak
ge-baar-den

gek-ker-nij
ge-sneu-veld
goo-che-laar
grim-lag-chen
ha-gel-bui
hob-bel-paard
hoorn-bla-zer
hulp-mid-del
in-boor-ling
inkt-ko-ker
jaar-ge-tij
jon-ge-ling
ka-bel-jaauw
kar-ne-melk
keu-ken-meid
kom-kom-mers
koei-jen
lau-rier-blad
let-ter-greep
lood-gie-ter
lust-pri-eel
mar-mer-steen
melk-koei-jen

C 3

melk-

melk-em-mer
 met-se-laar
 mos-tert-pot
 mijn-del-ver
 na-buur-schap
 nood-druf-tig
 noo-di-ging
 oes-ter-schelp
 o-lijf-krans
 ont-knoo-ping
 oog-ap-pel
 oor-log-schip
 os-se-huid
 pa-rel-snoer
 palm-zon-dag
 pa-pe-gaai
 per-zi-ken
 ploeg-ij-zer
 pop-pe-kraam
 pij-la-ren
 rog-gen-brood
 rijg-ve-ter
 scheeps-be-stuur

schrijf-pa-pier
 scho-tel-tje
 snij-boo-nen
 struik-roo-ver
 sui-ker-pot
 thee-kist-je
 tim-mer-man
 tra-lie-werk
 uit-bers-ten
 uit-ge-veegd
 uur-wij-zer
 ven-ster-bank
 vlees-hou-wer
 vreug-de-dag
 vrucht-boo-men
 vuil-nis-hoop
 wit-te-brood
 woud-e-zel
 wijn-a-zijn
 zee-eng-te
 zuur-dee-sem
 zweet-drop-pel
 zwet-se-rij

Woor-

Woorden van vier Lettergrepen.

XXIX. LES.

ge-hoor-za-me
ko-ren-schu-ren
vor-de-rin-gen
lie-ve-lin-gen
on-der-zoe-ken
let-ter-zet-ter

aal-moe-ze-nier
a-man-del-boom
a-bri-ko-zen
bab-be-laar-ster
boe-ken-ka-mer
volks-be-stuur-der

Willem. Wij zijn uwe gehoorzame dienaars, lieve Vader en Moeder! Wij moeten u iets nieuws vertellen: ziet eens, wat wij van onzen Meester gekregen hebben, omdat wij zoo braaf leeren.

Vader. Wel, mijne kinderen! dat verblijd ons van harte. Komt, Willem en Karelkje! laat mij eens onderzoeken, wat gij geleerd hebt; ik zal u ieder eenige woorden laten spellen, en bij elke fout, die gij begaat, moet gij een schrapje op de tafel zetten, en die dan de minste streepjes heeft, zal een boek met groene lintjes hebben, en daar bij nog een halve gulden in den spaarpot.

Karelkje. Dat is gedaan, Vader lief!

Vader. Spel dan deze woorden eens, Willem: vorderingen, korenschuren, onderzoeken, aalmoezener, amandelboom, abrikozen, volksbestuurder.

Willem. He, Vader! dat zou ik wel gaarne willen worden.

Vader. Is het waar, Willem? wel, zulks is zoo onmogelijk niet, maar dan moet gij braaf oppassen, en veel verstand zoeken te verkrijgen: misschien wordt gij dan nog met der tijd zulk eenman.

XXX. LES.

ci-troen-boo-men
cla-ve-cim-baal
dag-re-gis-ter
drink-be-kert-tje
dwin-ge-lan-dij
ei-gen-zin-nig
e-ve-na-ren
ek-ster-oo-gen

fa-bel-ach-tig
flik-ke-rin-gen
fran-je-ma-ker
ge-hoor-zaam-heid
ge-nees-kun-de
god-ge-leerd-heid
school-ka-me-raad
hand-schoen-ma-ker

Vader. Nu, kom aan, jongen lief! spel maar voort, en let wel op hetgene gij zegt, want anders zal de prijs u gewis ontsnappen.

Willem. Citroenboomen, clavecimbaal, dagregister, drinkbekertje, dwingelandij, eigenzin-nig, evenaren, eksteroogen. Zijn dat oogen, zoo als ik heb, Vader!

Vader. Wel neen, dat zijn eene soort van wratten of eelt, dat veeltijds aan de teenen komt, door het te sterk knellen der schoenen.

Willem. Fabelachtig, flikkeringen, franjemaker, gehoorzaamheid, geneeskunde, godgeleerdheid, schoolkameraad, handschoenmaker.

Vader. Mis, mis, Willem! drie fouten, teeken aan, knaapje! Ik vrees, ik vrees, dat de kans voor u zal verkeken zijn, bij aldien gij niet oplettender zijt.

Wil-

XXXI. LES.

jagt-ge-we-ren
 jon-ge-ling-schap
 ju-weel-zet-ter
 kas-tan-je-boom
 kin-der-ka-mer
 kra-ke-lin-gen
 land-bou-we-rij
 len-te-bloe-men
 mos-sel-schel-pen
 naal-de-ko-ker

ne-vel-ach-tig
 no-te-dop-pen
 on-ge-no-digd
 or-gel-pij-pen
 pa-rel-snoe-ren
 pot-aar-de-werk
 re-de-neer-kunst
 re-ken-ka-mer
 pan-ne-koe-ken

Willem. Jagtgeweren, jongelingschap, juweel-zetter, kastanjeboom, kinderkamer, krakelingen. O Karel-tje! was de bakker zoo goed, ons daarvan eens eene volle mand te brengen, ik weet niet, wat ik dien lieven man wel zou doen.

Karel-tje. Ja, Willem! of wij dan ook te gast zouden gaan; mij dunkt, ik at de geheele mand leeg.

Vader. Nu, beliest het u voort te gaan?

Willem. Landbouwerij, lentebloemen, mosselschelpen.

Vader. Dat gaat vrij wel, Willem! Nu is het uw beurt, Karel-tje! spelt gij deze volgende woorden eens.

Karel-tje. Naaldekoker, nevelachtig, notedoppen, ongenoodigd, orgelpijpen, parelsnoeren, potaarde-werk, redeneerkunst, rekenkamer, pannekoeken.

Vader. Lust gij die wel, Karel-tje? Zoo ik mij niet vergis, meen ik wel eens gehoord te hebben, dat dit uw geliefdst kostje is.

Karel-tje. Ja, Vader lief, dat is ook zoo; ik zou al mijne speelcentjes daarvoor wel willen geven.

Vader. Nu, als gij zoet zijt beloof ik u, dat gij die van avond zult eten.

XXXII. LES.

scha-duw-ach-tig
scheeps-tim-mer-man
spin-ne-wiel-tje
sui-ker-koek-je
trom-mel-sla-ger
te-gen-hou-den
uur-werk-ma-ker
ver-we-rij-en
vo-gel-van-ger

wa-fel-ij-zer
wan-de-lin-gen
wel-da-dig-heid
wen-tel-teef-jes
wijn-gaard-ran-ken
zak-ke-dra-ger
zol-der-ge-welf
zuig-lam-me-tjes
zwa-vel-stok-ken

Kareltje. O, daar ben ik regt verblijd over! nu zal ik mijne les nog veel beter spellen. Schaduwwachtig, scheepstimmerman, spinnewieltje, suikerkoekje, trommelslager. Dat ben ik, Vader! hoor den nieuwen tamboer maar eens! rom, rom, dom, slaat de trom. Tegenhouden, uurwerkmaaker, verwerijen, vogelvanger, wafelijzer, wandelingen, weldadigheid.

Vader. Hou, hou, rammelaar! dat zijn weder twee fouten, zet op twee schrapjes.

Kareltje. Wentelteefjes, wijngaardranken, zakkedrager, zoldergewelf, zuiglammetjes, -zwavelstokken.

Vader. Laat ons nu eens zien, hoe veel fouten gij elk hebt; een, twee, drie, vier, vijf, zes, zevén, acht, negen, tien; en Willem heeft er ook tien, dat is beide even veel; ik kan u dus geene belooning geven, gij moet het in de volgende les nog eens hervatten, en met vernieuwden moed naar den prijs dingen.

Kareltje. Ik ben daartoe volkomen gereed, Vader! geef maar woorden op, die het u belieft.

Wil-

Woorden van vijf en meer Lettergreepen.

XXXIII. LES.

aard-ap-pel-land
al-ma-nak-druk-ker
af-go-den-die-naar
ak-ker bouw-kun-de
a-zijn-kan-ne-tje
beurt-ver-wis-se-ling
brood-bak-ke-rij-en
be-kla-gens-waar-dig
bij-een-ge-roe-pe-nen

cla-ve-cim-ba-len
ci-pres-boom-bla-de-ren
di-a-mant-slij-pe-rij
doods-been-der-huis-je
dro-gis-te-rij-en
dui-ven-ei-je-ren
eer-be-too-nin-gen
e-le-fants-tan-den
en-ge-len-scha-ren

Willem. Het is mijne beurt, Karelkje! ik ben daar even ook de eerste geweest.

Vader. Ja, kom aan, Willem! nu moet gij deze bovenstaande woorden nog eens achter elkander spellen, en die vervolgens lezen.

Willem. Aardappelland, almanakdrukker, afgodendienaar, akkerbouwkunde, azijnkannetje, beurtverwisseling, broodbakkerijen, beklagenswaardig, bijeengeroepenen, clavecimbalen, cipres-boombladeren, diamantslijperij, doodsbeenderhuisje. Zoudt gij daar wel in willen zijn, Karelkje?

Karelkje. Wel, wat is dat voor een huisje, Willem?

Willem. Daarin bewaart men de beenderen van doode menschen: men noemt het op sommige plaatsen ook wel het knekelhuis.

Karelkje. O neen! neen! ik ben veel liever bij den levenden, dan in zulk een akelig verblijf; lees nu maar voort.

Wil-

XXXIV. L E S.

fak-kel-dra-ge-ren
 fon-tein-wa-te-ren
 ge-slacht-re-ke-naar
 graan-han-de-la-ren
 gan-zen-ve-de-ren
 ha-ne-kam-me-tjes
 ha-ze-wind-hon-den
 hees-ter-ge-was-sen
 heu-vel-be-wo-ners
 je-ne-ver-boo-men

inkt-ver-koo-pers
 is-ra-ë-li-ten
 ka-toen-druk-ke-rij
 kin-ne-bak-sla-gen
 krijgs-toe-rus-tin-gen
 krijgs-ver-rig-tin-gen
 kunst-oe-fe-nin-gen
 lan-taarn-ont-ste-ker
 lin-nen-we-ve-rij-en

Willem. Drogisterijen, duiveneijeren, eerbetooningen, elefantstanden, engelscharen, fakkeldrageren, fonteinwateren, geslachtrekenaar, graanhandelaren, ganzenvederen, hanekammetjes, hazewindhonden, heestergewassen, heuvelbewoners, jeneverboomen, inktverkoopers, Israëlitien, katoendrukkerij, kinnebakslagen.

Kareltje. Wat zijn dat, Willem?

Willem. Wel, onnoozele jongen! weet gij niet wat dat zijn? Voel, dat is er een, Kareltje!

Kareltje. Ai! gij geeft mij een' slag, dat mij de tanden klapperen.

Willem. Wel, jongen lief! ik raak u maar even aan; gij weet wel, dat ik maar met u speel, en ik u niet opzettelijk zeer wil doen. Krijgstoerusting, krijgsverrigtingen, kunst oefeningen, lantaarnontsteker, linnenweverijen.

Va-

XXXV. L E S.

mid-del-ma-tig-heid	op-per-be-vel-heb-ber
min-der-ja-rig-heid	pe-ke-l-ha-rin-gen
muil-e-ze-lin-nen	pen-ne-ko-kert-tje
maans-ver-duis-te-rin-gen	pop-pe-kra-me-rij
na-tuur-kun-di-gen	pa-ra-dijs-ap-pe-len
nood-druf-tig-he-den	raads-ver-ga-de-rin-gen
noord-noord-oos-te-wind	rog-gen-brood-bak-ke-rij
ooi-je-vaars-nes-ten	scha-pen-fok-ke-rij
oor-logs-be-hoef-ten	sla-ven-han-de-laar
o-ver-groot-va-der	scheeps-tim-mer-wer-ven

Vader. Ik ben zeer wel over u voldaan, Willem! nu is het uwe beurt, Karelkje! Kom aan, knaapje! de bovenstaande woorden moet gij ook eerst spellen, en dan die les wederom lezen.

Karelkje. Middelmaticheid, minderjarigheid, muilezelinnen, maansverduisteringen, natuurkundigen, nooddriftigheden, noordnoordoostewind, ooijevaarsnesten, oorlogsbehoefsten, overgrootvader, opperbevelhebber, pekelharingen.

Vader. Wel, Karelkje! is dat hakkelen! zoo zoudt gij welhaast gelijk de haring in de pekel blijven zitten.

Karelkje. Pennekokertje, poppekramerij, paradiajsappelen, raadsvergaderingen, roggenbroodbakkerij, schapenfokkerij, slavenhandelaren, sloopstimmerman. O, wat wordt mijn keel droog en heesch van zulke lange woorden; geef mij toch eerst iets te drinken, anders kan ik niets meer lezen.

Va-

XXXVI. L E S.

te-gen-wer-pin-gen	ver-af-ge-le-gen-heid
tijd-re-ken-kun-di-gen	wa-ter-mo-le-naar
ti-tel-bla-de-ren	west-noord-wes-te-wind
uur-wij-zer-kun-di-gen	wind-ko-ren-mo-len
ver-ef-fe-nin-gen	zil-ver-sme-de-rij
voor-tref-fe-lijk-heid	zand-loo-per-gla-zen
vrien-den-maal-tij-den	

Vader. Kom, kom, lustig Karelkje! pas nu toch wel op: gij ziet wel het gaat om de prijs.

Karelkje. Tegenwerpen, tijdrekenkundigen, titelbladeren, uurwijzerkundigen, vereffeningen, voortreffelijkheid, vriendenmaaltijden, verafgelegenheid, watermolenaar.

Vader. Nu rammelt gij zoo, Karelkje! dat ik u waarlijk niet verstaan kan. Ik vrees! ik vrees!

Karelkje. Ik zal het langzamer lezen. West-noordwestewind, windkorenmolen, zilversmederij, zandlooperglazen. — O, daar ben ik moede van!

Vader. Tel nu eens, Willem! hoe veel streepjes gij hebt.

Willem. Een, twee, drie, vier, vijf.

Vader. Nu gij. Karelkje!

Karelkje. Ik heb er ook zoo veel, Vader! een, twee, drie, vier, vijf.

Willem. Neen, bedriegertje! gij hebt er twee gesmokkelt, gij hebt er zeven. Laar ons nog eens overtellen: een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven; ziet gij nu wel, smokkelaartje?

Va-

Vader. Foei! gij moet uw broertje niet schelden, en gij moet vooral wel outhouden, dat gij nooit jokken moogt. Daar, Willem! hebt gij een fraai boekje, genaamd: de Katechismus der Natuur, van den schranderen Martinet: wil ik nu die halve gulden maar aan uw broertje geven?

Willem. Ja, Vader! ik gun dien armen jongen ook wat.

Kareltje. Wij bedanken u zeer, lieve Vader, wij beloven u, dat wij altijd braaf zullen oppassen! en in alles onzen pligt zoeken te betrachten.

XXXVII. LES. *Lees-Oefeningen.*

Vader. Ziet Gerritje daar ginder dat huis wel?

Gerritje. Ja, Vader! dat hardsteen en huis met eene breede stoep en een zwart hek, en een fraai balcon of uitstek van voren.

Vader. Zouden Gerritjes kleine handjes zulk een heerlijk gebouw wel kunnen maken?

Gerritje. Welneen, Vader, maar, als ik groot was, zou ik dat mogelijk wel kunnen doen, als ik geholpen werd, en de kunst geleerd had, om huizen te bouwen.

Vader. Maar ziet Gerritje de verkwikkelijke zon wel schijnen?

Gerritje. Ja, Vader! er is niets zoo aangenaam en verrukkelijk voor mij; ik ben altijd zoo vrolijk en vergenoegd, zoo ras ik de zon maar zie.

Vader. En wat ziet Gerritje 's nachts in de lucht?

Gerritje. De maan en starren. Somschijnt de lieve maan zoo helder in mijn bedje, dat ik gemakkelijk zou kunnen zien te lezen.

Va-

Vader. Zoudt gij die hemel-lichten wel maken kunnen?

Gerritje. Neen, Vader! hoe zou dat voor mij mogelijk wezen?

Vader. Maar zou misschien niet eenig ander mensch die kunnen maken?

Gerritje. Ik geloof niet, Vader! dat de grootste kunstenaars in de wereld daartoe in staat zouden zijn.

Vader. Wel, wie zou die heerlijke hemel-lichten dan gemaakt hebben?

Gerritje. Onze lieve Heer, en niemand anders.

Vader. Moet God dan niet veel grooter, wijzer en magtiger zijn, dan eenig sterveling op aarde?

Gerritje. Ja, Vader! dat is niet genoeg uit te drukken.

Vader. Zoo is het ook, mijn lieve kind! Gods Grootheid, Wijsheid en Almagt zijn voor den kortzigtigen mensch zoo groot als onbegrijpelijk, en wij verliezen ons zelve in de overweging, dat Hij al het geschapene uit een volstrekt niets heeft voortgebracht.

XXXVIII. L E S. *Lees-Oefeningen.*

Gerritje. Gaan wij haast eten, Moeder? het is reeds twee uren geslagen: mijne maag zegt mij, dat het ruim etenstijd is.

Moeder. Hebt gij al weér honger, Gerritje

Gerritje. Ja, Moeder! ik zal van middag smakelijk eten; want gij weet wel, dat ik dezen morgen niet ontbeten heb.

Moeder. Maar, Gerritje! denkt gij nu en dan wel

wel eens aan het goede, dat gij geniet, en van wien gij dagelijks dat eten krijgt, zoo als kool, wortelen, aardappelen, enz.!

Gerritje. Van u, Moeder, en ook van Vader, die zoo goed zijn, mij dat gedurig te bezorgen.

Moeder. En van wien krijgen wij al dat eten?

Gerritje. Van Jan, den groenman; want die komt immers alle morgen met zijn groente-schuitje hier aan den wal, en bezorgt u al, wat gij noodig hebt.

Moeder. En hoe komt er die aan?

Gerritje. Die haalt het van zijn land, geloof ik; want ik zie hem alle dagen met eene schuit vol van buiten komen.

Moeder. Regt zoo, mijn lieve schat! maar zeg mij nu eens, hoe komt het toch daar op het land?

Gerritje. Ik denk, dat het daar groeit, even als het gras op het land.

Moeder. Ja, dat hebt gij wel gevat; maar, zeg mij eens, of gij ook niet denkt, dat het daar van zelve groeit.

Gerritje. Neen, lieve Moeder! door den regen, en door dat de zon het verwarmt, en den grond vruchtbaar maakt.

Moeder. En van wien komt de regen?

Gerritje. Van onzen lieven Heer.

Moeder. En wie laat de zon schijnen, Gerritje!

Gerritje. Ook onze lieve Heer, Moeder, want die bestuurt alles in deze wereld.

Moeder. Is Hij dan niet goed jegens ons?!

Gerritje. O ja, Moeder! God is onuitsprekelijk goed en weldadig jegens ons en jegens alle menschen.

Moeder. Wat moeten wij dan doen, Gerritje?

D

Ger-

Gerritje. Hem gehoorzamen en liefhebben, want al die mij goed doet, ben ik altijd verplicht van harte te beminnen en hoog te schatten.

XXXIX. LES. *Less-Oefeningen.*

Moeder. Gerritje! ziet gij dat stukje vleesch wel? Hap er eens in. — Wel, hoe vindt gij het, bestemaat?

Gerritje. O dat is smakelijk, Moeder!

Moeder. Van waar komt dat, Gerritje?

Gerritje. Van het koetje, dat ik zoo dikwijls heb hooren loeijen, als ik met Vader naar het veld ging.

Moeder. Waar leeft het koetje van?

Gerritje. Van het gras, Moeder! dat onze lieve Heer in de wei laat groeijen, en waarmede die dieren zich voeden.

Moeder. Maar, als nu onze lieve Heer geen gras of iets anders liet groeijen?

Gerritje. Dan zouden wij niets te eten hebben. De koetjes, schaapjes, en andere dieren zouden dan ook niet leven kunnen, maar van honger en gebrek moeten omkomen.

Moeder. En, als gij eens niet te eten had?

Gerritje. Dan zou ik ook van honger moeten sterven, Moeder!

Moeder. Moeten wij dan niet alles van onzen lieven Heer ontvangen?

Gerritje. Ja, Moeder! alles, wat wij bezitten, krijgen wij van den Hemel.

Moeder. Maar wil Hij ons dit altijd geven?

Gerritje. Ja, Moeder! als wij onzen lieven Heer daarom maar gedurig bidden.

Moe-

Moeder. En als Gerritje bidt, wat moet hij dan doen?

Gerritje. Mijne oogjes toehouden, en handjes zamen leggen; eerbiedig en aandachtig zijn, zoo lang ik met bidden bezig ben.

Moeder. Dat is regt zoo, mijn liefje! doe dat altijd, dan zult gij Moeders beste kind zijn, en God, die de zorgvuldige en milddadige Onderhouder van alles is, zal u; mijn waarde kind! ook voeden en rijkelijk zegenen; mits gij altijd zijnen heiligen naam met eerbied aanroept.

XL. L E S. *Lees-Oefeningen.*

De verpligting der kinderen aan hunne Ouders.

Vader. Wel, Betje! weet gij wel, dat gij dezen nacht zulk een aardig lief broértje gekregen hebt?

Betje. Neen, Vader! mag ik hem eens zien? ik ben er zoo nieuwsgierig naar.

Vader. Ja wel, zie daar, daar is hij; maar raak hem toch voorzigtig aan, want gij ziet, wat een teer wichtje het is.

Betje. Och, wat is dat een aardig kindje. Laat mij met dat kleine kaboutertje wat spelen.

Vader. Dat kan niet zijn; want hij kan op zijne voetjes nog niet staan.

Betje. Daar, mijn liefje! daar hebt gij een poppetje. — Hoe is dat, Vader! dat klein dreumisje houdt zijne handjes zoo stijf toe, dat ik die niet durf open breken: ik zal u al mijn speelgoed geven; is dat naar uw zin? Spreek dan, zoeter-
tje! of kunt gij met uwe kleine oortjes nog niet

hooren? Noem mij dan eens Betje! — Betje! —
Wilt gij niet spreken, schatje lief?

Vader Wij moeten hem dit nog leeren.

Betje. Och, Vader! hij schreit; misschien zal hij honger of pijn hebben. Kom, ik zal eens eene goede boterham voor hem halen.

Vader. Wel, Betje! daaraan zou dat kleine schepseltje nog niets hebben, want hij heeft immers nog geene tandjes om brood of ander voedsel klein te kunnen maken. Uwe lieve Moeder zal hem aanstonds de borst geven, dan zal hij wel stil zijn.

XLI. LES. Lees-Oefeningen.

Vader. Maar, Betje! weet gij wel, dat gij ook zoo klein geweest zijt.

Betje. He, Vader! is dat waar? Heb ik dan ook de borst gehad, en hebt gij mij ook moeten leeren loopen en spreken?

Vader. Ja, lieve kind! wij hebben dikwijls nacht en dag met u getobd. Wij hebben onze rust en vermaak voor u opgeofferd. Wij hebben alles aangewend, wat uw geluk en welzijn kon bevorderen, en nu ontvangt gij nog dagelijks van ons, al wat gij noodig hebt.

Betje. O waarde Vader! O lieve Moeder! wat zijt gij goed, dat gij altijd zoo veel zorg en liefde voor mij gehad hebt: hoe zal ik u dat ooit kunnen vergelden?

Vader. En nogtans doet gij somtijds uwen Vader verdriet aan, en zijt uwe waarde Moeder ongehoorzaam.

Betje. Ik zal het nooit meer zijn, lieve Ouders!

ders! Ik wist niet, wat gij al voor mij gedaan hadt. Nu weet ik, hoe veel zorg gij voor mij gedragen hebt, ik zal u daarvoor altijd zoeken dankbaar te zijn.

Vader. Let wel op de zorg, die wij voor uw broértje zullen aanwenden, en zeg dan bij u zelve: heb ik aan mijne Ouders ook zoo veel moeite gekost; hebben zij voor mij ook zoo veel liefde en zorg gehad; wel hoe moet ik hen dan niet liefhebben, en alles doen, wat mij geboden wordt.

XLII. L E S. *Lees-Oefeningen.*

De pligten van een Kind.

Moeder. Lieve Koosje! weet gij wel, wat een goed kind is?

Koosje. Ja, Moeder, dat altijd gehoorzaam is, en geen kwaad doet.

Moeder. Dat is zeer wel geantwoord. Ik zal u eens zeggen, wat een goed kind doen moet. Een goed kind moet God liefhebben, en alles doen, wat Hij beveelt. Het moet eerbiedig zijn, wanneer het God bidt, of als het van Hem spreekt, of in den Bijbel leest; en nooit moet het den naam van dien lieven Heer misbruiken. Het moet altijd de waarheid spreken, en nooit met zijne makers twisten of hen mishandelen. Ook moet het zijnen lieven ouders en meesters gehoorzaam zijn, en alles doen, wat zij bevelen.

Koosje. Doe ik dat niet, lieve Moeder?

Moeder. Daarop durf ik geen ja zeggen, Koosje! Gij zijt somtijds wel eens stout, en dikwijls zeer hoofdig. Dit doen geen goede, gehoorzame

kinderen, Doch wij zullen het hier bij laten. In de volgende les zal ik u zeggen, hoe een kind handelen moet, om in der daad den naam van een goed en braaf kind te verdienen.

XLIII, LES. *Lees-Oefeningen.*

Moeder. Laat ons nu voortgaan, Koosje! Gij wilt zeker gaarne hooren, wat gij doen moet, om een braaf kind te worden?

Koosje. Ja, Moeder! dat wil ik gaarne hooren, want ik wensch eens een braaf kind te worden, dat de liefde van zijne ouders en van alle menschen verdient.

Moeder. Nu, lieve jongen! luister dan wel toe. Een goed kind gaat naarstig naar school, en houdt zich met geene ondeugende kinderen op. Het is altijd beleefd en vriendelijk jegens alle menschen, al zijn zij nog zoo arm. Het is nooit hoogmoedig of trotsch op hetgene het heeft: het weet wel, dat veel geld of goed den mensch niet beter maakt. Nooit besteedt het zijnen tijd aan kinderachtige beuzelingen of schadelijke uitspanningen. Het is integendeel altijd werkzaam om wijzer en beter te worden. Het beseft, dat het veel moet leeren, om eens voor zijn eigen onderhoud te kunnen zorgen, en zijn grootste wensch is, om tot eer van God en ten nutte van zijne medemenschen te kunnen leven. Zie daar, Koosje! de voornaamste pligten van een goed kind. Als gij die nauwkeurig nakomt, dan zal God u zegenen, zoo als Hij aan alle brave kinderen beloofd heeft.

XLIV.

XLIV. LES. *Lees-Oefeningen*

Koosje. Ik dank u, lieve Moeder! voor de nuttige les, die gij mij gegeven hebt. Nu wenschte ik nog te weten, wat ik ten aanzien van het spreken en zwijgen in acht te nemen heb, als ik onder de menschen verkeer.

Moeder. Gaarne, mijn lieve kind! Men moet zeer omzigtig zijn in het spreken, en niet over alles praten, omdat men dan dikwijls onwaarheid zegt. Mijd zorgvuldig het gezelschap van leugenaars, lasteraars en kwaadsprekers. Gij zoudt u ook spoedig aan die ondeugden gewennen, en daardoor uwen goeden naam en dien van andere menschen benadeelen. In het spreken der waarheid, mijn waarde kind! moet gij ook in het oog houden, dat men niet verplicht is, zulke zaken te openbaren, waarvan de bekendmaking geen nut doet, of die ons of onze evenmensen kan schaden. Nu zal ik u nog iets zeggen, mijn lieve Koos! over den laster en achterklap, en over de vleijerij en vriendschap.

Wanneer gij hoort, dat iemand de daden van uwen naasten anders voorstelt, dan zij zijn, en hen daardoor yeracht zoekt te maken, dan moet gij daaraan niet terstond geloof slaan. Zoo lang gij niet van het kwaad overtuigd zijt, moet gij veel liever het goede, dan het kwade van anderen vermoeden. Nimmer moet gij, om de gunst van anderen te winnen, de goede daden van uwen naasten afkeuren of het kwade goed noemen.

Ook is het een pligt het kwaad te verzwijgen, als

als niemand bij de ontdekking daarvan eenig belang heeft, want al doet men dit met geen kwaad oogmerk, zoo is toch het vertellen daarvan niet geoorloofd. SALOMO noemt deze ondeugd *achterklap*.

Eene andere ondeugd, die gij insgelijks vermijden moet, is de *vleijerij*. Dat is: gij moet niemand streelen of vleijen, en ook niet begeeren, dat anderen u dit doen, want dit komt dikwijls uit hoogmoed en bedrog voort, om zich bemind te willen maken. Men mag iemand wel prijzen, maar dit moet met geene valsheid geschieden. Als gij dit wel in acht neemt, dan zullen alle brave menschen uwe vrienden zijn en u hoogachten.

Op deze wijze, mijn lieve kind! zult gij de beste vrienden ontmoeten. Maar wilt gij, dat uwe vriendschap bestendig zij, zoek dan de braafste en verstandigste menschen op. Onder zulke menschen zult gij wel éénen waren vriend vinden; doch die verdient dan ook, dat gij hem op hoogen prijs stelt.

XLV. LES. *Lees-Oefeningen.*

Koosje. Ik bedank u al weder, lieve Moeder! voor uwen goeden raad. Ei! zeg mij nu nog eens, welk gezelschap ik moet vermijden.

Moeder. Onder de menschen, die gij mijden moet, telt men vooral zulke, die de zondige gewoonte hebben, om te vloeken en Gods naam te misbruiken. Voorts zulke, die zonder ophouden met anderen den spot drijven. Dit teekent
geen

geen verstand, aardigheid of voorzichtigheid, maar dwazen hoogmoed, die anderen tot verveeling strekt. Menschen, die zich aan deze ondeugd schuldig maken, toonen ook weinig liefde jegens hunne naasten te hebben.

De beste verkeerung, die gij hebben kunt, is met zachtzinnige lieden. Gij kunt u hunne goede hoedanigheden eigen maken en van hen leeren, hoe gij uwe drift, oplopendheid of voorbarigheid beteugelen moet. Dit zal u het best te pas komen, wanneer gij met haastige, norsche of grimmige menschen te doen hebt. Wanneer gij met zulke menschen moet omgaan, dan kunt gij niet beter doen, dan u van zachtaardige uitdrukkingen te bedienen; tevens moet gij zeer omzigtig zijn in uwe woorden, en alles vermijden wat hunne drift kan opwekken.

Hier zou ik kunnen eindigen, maar, omdat gij zoo gaarne wilt leeren, zal ik nog over eenige andere pligten spreken.

Vooreerst dan, moet ik u waarschuwen tegen het twisten. Wanneer gij eenig geschil met iemand hebt, dan moet gij dit op eene vriendelijke wijze trachten uit den weg te ruimen. Twist en krakeel, die uit nijd of onvergenoegdheid voortkomen, moet gij zorgvuldig vermijden, en veel liever toegeeflijk zijn. Ziet gij anderen twisten, tracht hen dan te bevredigen, ten einde hen voor de kwade gevolgen te hoeden, die uit twist of krakeel ontstaan: intusschen moet gij hierbij altijd edelmoedig en onpartijdig te werk gaan.

XLVI. L E S. *Lees-Oefeningen.*

Eene andere ondeugd, die gij ook zorgvuldig vermijden moet, is de *geveinsdheid*; dat is: dat men zich in woorden en daden anders vertoont, dan men is. De voorname pligt van een braaf mensch is, opregt te zijn in alle zijne handelingen. Door zulk een gedrag maakt men zich aangenaam bij God en menschen.

Uit die opregtheid volgt, dat gij dan ook uwen naasten in alles behulpzaam zult zijn. Dat gij uwe grootste vreugde daarin zult vinden, om anderen in den nood bij te staan, en om uw vermogen ten nutte van anderen te kunnen besteden. Deze pligt strekt zich niet alleen uit tot goede menschen, maar ook tot uwe vijanden, want de grootste menschevriend J E Z U S leert, dat wij ook onze vijanden moeten liefhebben. Door weldoen en liefde wint men het hart van zijnen benijder; maar door hem kwaad met kwaad te vergelden, maakt men hem ongezind, om zich met ons te verzoenen. Nog erger is het, wanneer men goed met kwaad vergeldt. Dit noemt men ondankbaarheid, en die zal niet ongestraft blijven.

XLVII. L E S. *Lees-Oefeningen.*

Koosje. Gij hebt mij nu geleerd, gehoorzaam te zijn, en de menschen met liefde te behandelen: maar, welke menschen moet ik zoo behandelen?

Moe-

Moeder. Alle menschen, mijn kind! zelfs de armste en geringste moogt gij niet verachten.

Koosje. Wel, lieve Moeder! dat begrijp ik niet regt: kan ik dan achting hebben voor zulke arme menschen, die er zoo vuil en slordig uitzien?

Moeder. Ja, mijn lieve kind! vooral als zij niet door eigene schuld tot armoede vervallen zijn. Men moet met alle ongelukkigen medelijden hebben, en hen blijmoedig ondersteunen.

Bovenal moet gij medelijden hebben met ongelukkigen weduwen en weezen.

De weduwen missen hun bestaan, want in haren echtgenoot hebben zij den verzorger en steun van het huisgezin verloren. Zij moeten al zuchtende voor het onderhoud van hare teedere kindertjes zorgen, en hebben daarbij dikwijls menig onregt te lijden. Hierom moeten wij die ongelukkigen zoeken te vertroosten en te ondersteunen, en jegens dezelve weldadig zijn.

De weezen zijn dikwijls niet minder te beklagen, en verdienen al ons mededoogen. Zij toch missen den grootsten schat op aarde. Zij missen den besten raadsman en den deelnemensten en teederhartigsten vriend. Hierom moeten wij dezen bedroefden weesjes alle liefde en hulp bewijzen. Wij moeten hunne smarten door onzen bijstand zoeken te verzachten, hun nimmer iets ontvreemden, maar hun alle regt en gerechtigheid laten wedervaren.

Zie daar, mijn waarde kind, de voornaamste lessen, die gij te volgen hebt. Wanneer gij die nakomt, dan zult gij wezenlijk gelukkig worden; dan kunt gij den zegen van God verwachten. Wilt gij nu tot de vervulling dezer pligten u in staat be-

bevinden, dan moet gij God bidden, dat hij u zijne hulp verleene.

Koosje. Ik hoop alle uwe liefderijke lessen wel in acht te nemen, lieve Moeder! en zal God bidden, om mij in dit goede voornemen te versterken.

XLVIII. LES.

Over het Zonnelicht.

Een vader wilde zijnen kinderen, Willem, Jakob en Maria, eenig vermaak bezorgen, naardien zij vlijtig in de school gewerkt, en te huis de bevelen der ouders volbragt hadden. Hij stelde hun daarom voor, of zij ook vermaak hadden, om met hem naar de tuin te gaan, dat algemeen met ja beantwoord werd.

Toen ging de vader met zijne kinderen naar den tuin, alwaar hun spoedig iets voorkwam, dat aanleiding gaf tot het volgend gesprek.

Willem. Ziet gij wel, Vader! hoe die rank van de snijboon door de reet van de schuur gegroeid is?

Vader. Ja, laten wij haar voorzigtig te rug trekken.

Jakob. Zie, hoe aardig en hoe geel is zij, terwijl alle deze ranken nog groen zijn, en in volten groei staan.

Vader. Weet gij niet van waar dit komt, mijn kind?

Allen. Neen, Vader.

Va-

Vader. Dat moet men daaraan toeschrijven, dat deze rank geen licht gehad heeft.

Maria. Geen licht, Vader! is het dan donker in de schuur.

Vader. Ik meen het Zonnelicht-kind, dat kan niet door deze planken op de rank schijnen, en daarom is zij zoo geel en zonder aanzien.

Willem. Is het Zonnelicht dan zoo noodig voor de planten?

Vader. Ja, kinderen, en niet alleen voor de planten, maar voor al wat leeft. Ook kan men duidelijk onderscheiden wat veel, aan het Zonnelicht is bloot gesteld, naardien dit altijd donkerder van kleur wordt.

Willem. Is het Zonnelicht zoo noodig voor alles?

Vader. Ja, voor planten, dieren en menschen, gelijk men dagelijks zien kan.

Jakob. Wel waar dan?

Vader. Ziet naar dezen Appelboom, mijn kind!

Jakob. Daar zie ik evenwel niets, Vader!

Vader. Niets? Gij ziet dus niet, aan welke zijde deze appelen eene donkere kleur beginnen te krijgen.

Jakob. O ja, aan die zijde, alwaar de zonnen beschijnen kan.

Maria. Zoo is het ook met deze peren.

Willem. Worden dan de appelen en peren, aan eene zijde, zoo rood van het zounelicht?

Vader. Ja, mijne kindeeen? zulk eenen invloed hebben de zonnestrallen op appelen, peren, pruimen en op alle andere vruchten.

Maria. De abrikozen zijn ook altijd aan de zijde van de schutting veel ligter dan aan de andere zijde.

Va-

Vader. Zelfs kan men het ook duidelijk aan de blaauwe druiven zien. En niet alleen aan de vruchten, maar ook aan alle deelen der planten. Wanneer men de knoppen, waaruit de bladen voortkomen, open breekt, dan ziet men geene donkere, maar eene ligte kleur, gelijk ook de eerstuitkomende blaadjes toonen, maar die van tijd tot tijd eene donkerder kleur, door de zonnestralen, verkrijgen.

Maria. Dat is verwonderlijk, Vader!

Vader. Daarom blijft ook de bloemkool wit, wanneer de tuinman de bladeren naar de kool toebuigt. De stam des booms is inwendig wit; maar wanneer men de bast op eenige plaats wegneemt, wordt hij ook donkerder. Hierdoor is het ook, dat sommige stoelen en tafels, na eenigen tijd, veel donkerder van kleur zijn, dan toen zij even gemaakt waren.

Willem. Maar, Vader! gij zeidet, dat het ook met dieren en menschen zoo ging.

Vader. Kent gij ook den Meikever?

Maria. Ja Vader! de jongens spelen wel met denzelve.

Vader. Wanneer men deze Insecten in het voorjaar zoekt, voor dat zij te voorschijn komen, dan is hunne kleur zeer bleek; maar deze wordt van trap tot trap donkerder, wanneer zij zich meer en meer aan het zonnelicht blootstellen.

Jakob. Maar de menschen, Vader!

Vader. Hebt gij dan den werkman, die in onzen tuin dagelijks werkt, nooit aangezien? Hij komt hier toch dikwijls?

Jakob. Aangezien? Ja Vader! zijn gezicht is zeer bruin.

Ma-

Maria. O ja, daarom dragen sommige dames ook eenen sluijer voor het aangezicht, ten einde niet bruin te worden.

Vader. Dit kan wel zijn, maar dit is evenwel niet altijd waar; de mode is ook somtijds alleen de oorzaak. Hebt gij ook niet wel eens menschen gezien, die veel in huis werken, zoo als de kleermakers, schoenmakers, wevers, kantoorbedienden enz.

Allen. Ja, Vader!

Vader. En waren die ook zoo donker van kleur als onze werkman?

Jakob. Neen Vader! die zijn gewoonlijk bleek, en komen mij ook minder gezond voor.

Vader. Dit hebt gij wel, mijne kinderen! Maar laatst heb ik u hooren zeggen, dat gij ook een zwart of donker bruin mensch gezien had.

Willem. Ja, maar die woonde hier heel ver van daan.

Vader. Dat is zoo, en in die landen is het veel heeter dan bij ons, daarom zijn zij donker bruin of zwart. Gij begrijpt dus allen, dat het licht niet alleen aan planten, maar ook aan dieren en menschen eene donkere kleur geeft.

Maria. Zou dan ook deze rank, wanneer wij die nu zoo in de zon laten staan, weder groen worden?

Vader. Wanneer zij niet te veel geleden heeft, dan zeker; daarom zullen wij haar zoo laten staan, en over een paar dagen eens komen zien of zij veranderd is.

Na twee dagen ging de vader met zijnen kinderen weder naar den tuin; naauwelijks waren zij
in

in dénzelfen, of ieder liep naar de rank, en gelukkig was zij veel groener, dan te voren; welke kleur binnen weinige dagen zoo in donkerheid toenam, dat men geen onderscheid tusschen deze en andere ranken bespeuren konde.

LIEFDE EN DANKBAARHEID
JEGENS OUDERS.

Wat heb ik een gelukkig lot!
Gij gaaft mij ouders, goede God!
Die voor mij van den morgen
Tot aan den avond zorgen.

Ik word door hen gekleed, gevoed,
Zorgvuldig voor gevaar behoed;
Zij leeren mij mijn pligten
Volvaardig te verrigten.

Geef, God! dat ik altijd erken,
Hoe veel ik hun verschuldigd ben,
En dat ik, heel mijn leven,
Hun daarvoor dank moet geven.

AVOND-

AVONDZANG:

Goeddoend Vader!
'k Treed U nader,
Nu de scheem'rende avond naakt.
'k Zal U danken
Door mijn klanken
Tot de slaap mijn' juichtoon staakt!
Gij wilt zorgen,
Van den morgen
Tot den avond, voor ons heil:
Gij schenkt zegen,
Milden zegen:
God! uw gunst kent maat noch peil.

DANKLIED.

God is ook der kind'ren Vader;
Hij, Hij is het, die hen mint.
Treden wij dan dankbaar nader,
Danken moet ook ieder kind;
Want de goede, wijze God
Zorgt voor aller scheps'len lot.

Alverzorgend, goeddoend Vader
Wijs Bestuurder van ons lot!
Wij, wij danken U te gader;
Alles komt van U, o God!
Gun, dat staam'lend onze mond
U vereer uit 's harten grond.

E

AAN:

AANSPORING TOT NAARSTIGHEID.

JAN en PIET.

JAN.

Kom, lustig aan het leeren,
't Is nu de regte tijd,
Dat we alle traagheid weren,
Ons wijden aan de vlijt.

PIET.

Ja, laat ons vlijtig leeren,
Eer onze jeugd vergaat;
Dat wij nu traagheid weren:
Hierna is het te laat.

MORGENZANG.

Ik dank u, God! met hart en mond,
In dezen blijden morgenstond.
Gij zijt een Vader, wijs en goed,
Die alles voor zijn kind'ren doet.

Ik sliep gerust den ganschen nacht:
De slaap schonk mij weér nieuwe kracht:
Ik ga mij aan mijn arbeid spoén,
Om zoo met vlijt mijn pligt te doen.

Wat

Wat smaak ik een gelukkig lot!
Gezondheid geeft mij 't reinst genot
Van al de weldaân, die Gods hand
Ons mild'lijk zendt van allen kant.

Ik dank u, God! met diep ontzag,
Voor al uw gaven, dag aan dag,
Ei, maak mij altijd welgezind,
Om u te dienen als uw kind.

WERKZAAMHEID.

Ik hoor de klok reeds negen slaan.
Kom, ijlings nu naar school gegaan,
Dat wij geen oogenblik verspillen.
Te leeren is thans onze zaak;
Ik doe dit ook met groot vermaak,
En zou mij schamen, niet te willen.

Ik wordt zoo graag een deugdzaam mensch.
Maar is 't genoeg, dat ik dit wensch?
Neen, 'k moet vol ijver daar naar trachten.
Nu leeren, wat ik weten moet,
Om eens te worden wijs en goed,
Dan kan ik 's Hemels gunst verwachten.

HET GELUKKIGE KIND.

Wat ben ik een gelukkig kind,
'k Word door mijne Ouders teér bemind,
Die altijd voor mij zorgen.
'k Heb al wat ik met regt begeer;
'k Heb kleed'ren, speelgoed, en nog meer;
Ook spijs op elken morgen.

Ik ben van alle zorgen vrij,
Ik leef vernoegd, gerust en blij,
En slijt mijn tijd met leeren.
Des avonds, door het spelen moê,
Spoed ik mij naar mijn bedje toe,
En leg mij in de veëren.

Ik dank U, liefderijke God!
Dat gij mij dit gelukkig lot
Op aarde hebt gegeven!
Och! wierd ik steeds door dankbaarheid
Meer aangespoord, bestuurd, geleid,
Om tot Uwe eer te leven!

DE KINDERLIJKE LIEFDE.

'k Bemijn mijn lieven Vader teeder,
Ook Moeder met mijn gansche hart;
Zij minnen mij ook beide weder,
En hoeden mij voor ramp en smart.

'k Volg

'k Volg onbeschroomd' alom hun treden;
Ik wandel vrolijk aan hun hand;
Ik spring en huppel: 'k ben te vreden;
Zij noemen mij mijn liefste pand.

Och! allerliefste lieve Moeder!
Leef lang tot mijn geluk en vreugd!
Blijf, lieve Vader! blijf mijn hoeder,
En leid mij op het pad der deugd.

AFKEER VAN LUIHEID.

Naarstigheid wordt hoog geprezen,
Maakt een kind bij elk geacht,
Luiheid is met regt te vreezen:
Want ze ontroof't ons tijd en kracht.

'k Haat een lui en vadsig leven,
'k Wil met vlijt mijn tijd besteên,
Aan mijne Oud'ren blijdschap geven,
Door het vliên der ijdelheên.

'k Zie mij dus door elk beminnen,
'k Smaak op aard' de zoetste vreugd;
Laat u door mijn voorbeeld winnen,
Teed're vriendjes van mijn jeugd!

DE TIJD.

Wie kan, o Tijd! u palen stellen?

Gij snelt steeds als een pijl voorbij:

Men ziet u alles nedervellen,

En eenmaal treft uw schicht ook mij.

Mijn dierb'ren Vader zag ik sterven;

Mijn lieve Moeder daalde in 't graf:

Ook broeders, zusters moest ik derven;

De dood sneed hen vroegtijdig af.

Leer mij, o God! mijn tijd besteden,

In uwen dienst en tot uwe eer,

Dan zal ik eens een plaats bekleeden

Voor uwen troon, o Hemel-Heer!

De Uitgevers dezes hebben gedrukt de navolgende Werkjes, zeer geschikt voor de Jeugd, in de Fransche en Nederduitsche Scholen.

D. C. van Voorst, Goddelijke Waarheden, in vragen en antwoorden, 15 Cents.

————— Zedekunde voor Kinderen, 15 Cts.
Godsdienstig Leer-Boekje, in kl. 8vo, 10 Cents.

Abrégé Chronologique de l'Histoire Universelle, par *M. la Crose* et *M. Formey*, neuvième édition, gr. 20mo. f 1.25.

Dautun (D. H.) Astronomie des Enfans, ou principes de cette Science, gr. 12mo, seconde édition.

————— Géographie des Jeunes Gens, gr. 12mo. avec des cartes. f 2.20.

————— l'Histoire ou Tableau abrégé de l'Histoire Ancienne et Moderne, gr. 8vo. f 1.20.

Esquisse de l'Histoire des principaux peuples de l'Antiquité, avec un abrégé de la Géographie Ancienne, gr. 12mo, avec une carte. f 2.20.

————— Leçons Faciles et Instructives, destinées à être traduites en Hollandois ou en Anglois, divisées en quatre Classe, 4me Edit. corriéé, 50 Cts.

————— gemakkelijke en leerzame Lessen, geschikt ter vertaling in 't Fransch vertaald, in vier klassen, derde verbeterde druk. 50 Cents.

J. van Bemmelen, Lessen voor Eerstbeginnende in de Engelsche Taal, verdeeld in vier klassen, Engelsch en Nederduitsch, tweede verbeterde druk, 80 Cents.

————— Lessons for Beginners in the English tongue, divided in the four forms.

————— Manuel de lecture,

Recueil de Contes interessans et Moroux, par *F. T. Kuhne*, f 1. 10.

J. Perrin, Fables amusantes et Anglois et en Hollandois, f 1. 25.

————— hetzelfde zonder Register, 60 Cents.

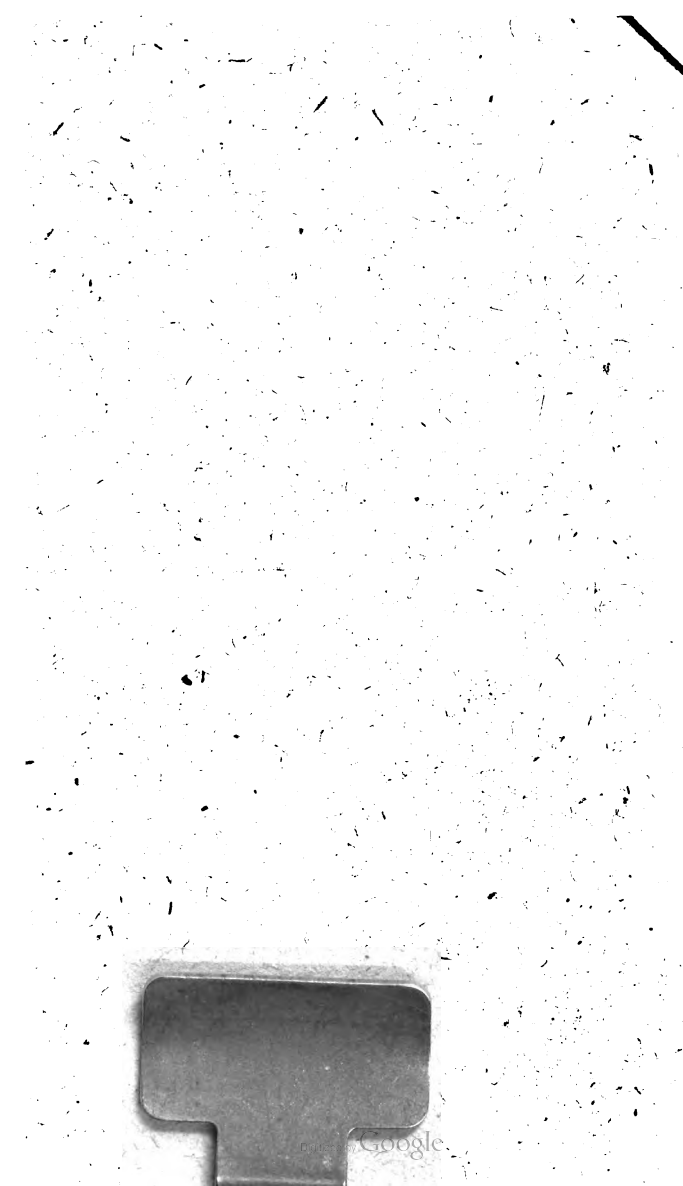
————— Conversations Angloises et Françoises, par *J. van Bemmelen*, 2me edit. f 1. 25.

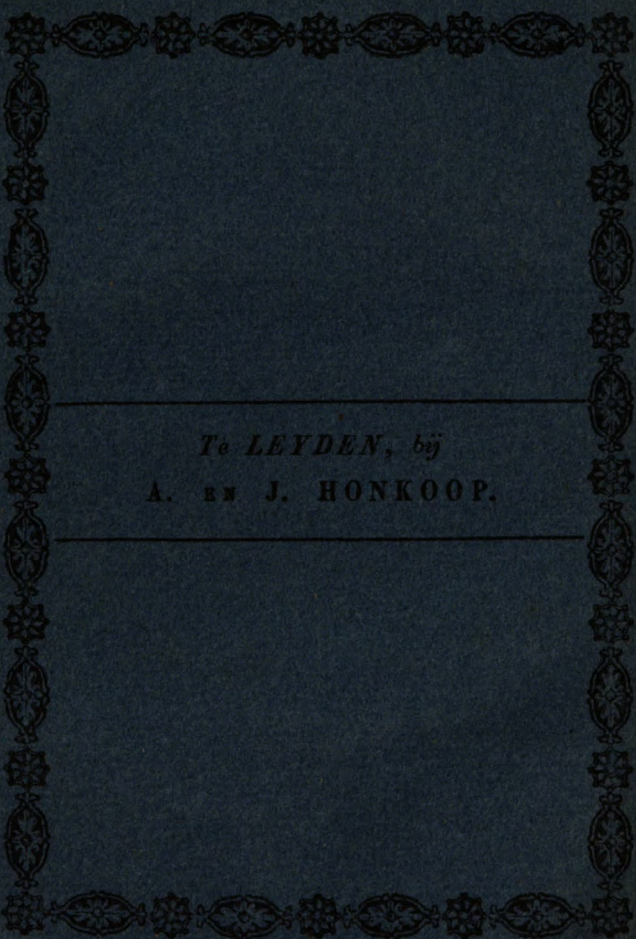
Atlas des Enfans, avec 24 Cartes elumin., 10 edit.

Handleiding tot de kennis der Meetkunde, door *J. W. Carsten*, wien de gouden eereprijs is toegewezen door het Wiskundig Genootschap te Leyden, in 8vo, met plaatjes, 75 Cents.

Grondbeginselen der Algebra of Stelkunst. op de bevattelijkste wijze voorgesteld, en met voorbeelden opgehelderd Door *P. van Campen*, geheel omgewerkte druk, f 2. 40.

*Bij getallen, voor Kostschoolhouders,
tot mindere prijzen.*

Te LEYDEN, bij
A. EN J. HONKOOP.
